

Toimintakertomus 2016

EK:n toimintakertomus 2016

Sisältö

4	Vuoden aikana tapahtunutta
5	Elinkeinoelämän keskusliitto EK
6	Henkilöstökertomus
7	Talouspolitiikka
8	Työelämä
9	Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka
12	Yrityslainsäädäntö
13	EU ja kauppapolitiikka
15	Viestintä
16	Yhtiöt
17	Toimitusjohtajalta
18	EK:n jäsenliitot vuoden 2016 lopussa
18	EK:n hallitus 2016
19	EK:n vuodelle 2016 valittu edustajisto

Vuoden aikana tapahtunutta

- Sääntömuutos voimaan 29.4.2016. EK ei tee enää jatkossa keskitettyjä palkkaratkaisuja.
- Uusi strategia voimaan. Missiona tukea Suomen uudistumista ja kasvua, visiona saattaa Suomi yritysten toimintaympäristönä muiden Pohjoismaiden tasolle.
- Työmarkkinakeskusjärjestöt allekirjoittivat kilpailukyky sopimuksen 14.6.2016. Sopimuksella pyritään parantamaan yritysten kilpailukykyä ja luomaan sitä kautta uusia työpaikkoja.
- EK vaikutti kertomusvuonna työllistämiskynnyksen alentamista koskeviin lainmuutoksiin. Vuoden 2017 alusta työntekijöiden koeajan enimmäiskesto pidennettiin, määräaikaisten työ sopimusten tekemistä pitkäaikaistyöttömien kanssa helpotettiin ja takaisinottovelvollisuusaikaa lyhennettiin.
- Organisaatiomuutos vastaamaan uutta strategiaa ja toimintatapaa
- Suomen talous kääntyi vaimeaan kasvuun vuonna 2016. Talouskasvu nousi reiluun prosenttiin, mutta kasvu oli edelleen hitaampaa kuin monissa kilpailijamaissa. Työttömyysaste on alentunut, mutta hallituksen työllisyysastetavoitteen saavuttaminen on yhä kaukana. Työmarkkinajärjestöt solmivat kilpailukyky sopimuksen, jonka vaikutukset kustannuskilpailukykyyn näkyvät vasta kertomusvuoden jälkeen.
- Julkinen talous jatkui selvästi alijäämäisenä ja velkasuhde kohosi. Vuoden aikana tehtiin monia hallitusohjelman mukaisia veromuutoksia, ja työn verotusta kevennettiin kilpailukyky sopimuksen yhteydessä. Hallitus sopi SOTE-uudistuksen päälinjoista. Palvelujen uudelleenorganisoinnilla ja valinnanvapauden kasvattamisella tavoitellaan merkittävää suunnanmuutosta julkiseen talouteen pitkällä aikavälillä.
- EK vahvisti merkittävästi pk-edunvalvonnan resurssiaan. Alkuvuonna EK:n PK-toiminnon resurssit tuplattiin neljästä kahdeksaan henkilöä.
- Käynnistettiin EK:n Yrittäjäpaneeli, jolle jatkossa kohdistetaan säännöllisesti erilaisia vaikutusarviokyselyjä. Yrittäjäpaneeli on keskeisessä roolissa, kun EK tavoittelee poliittisten päätösten osumatarkkuuden ja yrittäjämyönteisten päätösten maksimointia.
- EK ja kauppakamarit järjestivät vuoden aikana noin 40 tilaisuutta ympäri Suomea. Tilaisuuksissa käsiteltiin muun muassa ajankohtaisia työmarkkinakysymyksiä, taloussuhdanteita sekä EK:n uudistumista.
- EK vaikutti aktiivisesti hallituksen kärkihankkeen ammatillisen koulutuksen reformin valmisteluun.
- EK hioi kantansa yhteistyössä liittojen kanssa korkeakoulujen toimintaan. EK määritteli elinkeinoelämänäkökulman kannalta sopivat vaikuttavuusmittarit molemmille korkeakoulutyypeille.
- Yritysten investointiluvitus nopeutuu, kun ympäristölupatehtävät päätettiin koota yhdelle valtionviranomaiselle.
- Uusi hankintalaki toteutui EK:n tavoitteiden mukaisesti.
- Protektionismin vahvistuminen, EU:n heikkeneminen ja poliittinen epävarmuus vaikuttivat kertomusvuonna kielteisesti Suomen elinkeinoelämän toimintaympäristöön.
- EK:n toimitusjohtaja **Jyri Häkämies** valittiin BusinessEuropen johtokunnan jäseneksi kaudelle 2017–2018.
- EU:ssa linjattiin seuraavalle viidelle vuodelle kauppapolitiikan strategia, johon EK oli aktiivisesti vaikuttamassa.
- EK:n ja sen sisarjärjestön, Venäjän teollisuuden ja yrittäjäin liitto RSP:n perustama kahdenvälinen yritystyöryhmä tapasi ensimmäistä kertaa.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

EK:lla oli kertomusvuoden lopussa kaikkiaan 15 910 jäsenyritystä ja -yhteisöä. Niiden palveluksessa työskenteli 930 307 henkilöä. Jäsenyrityksistä oli pk-yrityksiä 96 prosenttia.

Jäsenliittoja oli vuoden lopussa 27 eli saman verran kuin edellisvuoden lopussa.

Uudistamisen vuosi

Vuosi 2016 oli EK:n uudistumisen aikaa. Huhtikuun lopussa, 29.4.2016, tuli voimaan sääntömuutos, jonka mukaan EK ei enää jatkossa tee keskitettyjä palkkasopimuksia. Sääntömuutoksen jälkeen työelämäasioissa EK toimii yhteistyöfoorumina liittoyhteisön sisäisessä koordinaatiossa ja osallistuu lainsäädännön kolmikanta-asioiden valmisteluun.

Sääntömuutoksen seurauksena EK:n strategia määriteltiin uudelleen yhdessä jäsenliittojen kanssa. Uuden strategian mukaan EK:n missiona on tukea Suomen uudistumista ja kasvua. Visiona puolestaan on saattaa Suomi yritysten toimintaympäristönä muiden Pohjoismaiden tasolle. Vision toteutuminen edellyttää laajaa uudistumista ja muutostyönteisyyttä maassamme. Esimerkiksi kilpailukykyä mittaavan IMD-indeksin mukaan Suomi on pudonnut selvästi muiden Pohjoismaiden tason alapuolelle (Ruotsi 5, Tanska 6, Norja 9 ja Suomi 20).

EK:n strategian toteutumista ohjataan vuosittain määritettävillä strategisilla tavoitteilla, Must-Win Battleilla. Yhdessä jäsenliittojen kanssa Must-Win Battleiksi vuodelle 2017 määritettiin seuraavat:

- Edistetään omistajuutta ja yrittäjyyttä
- Tervehdytetään julkista taloutta
- Parannetaan työelämän kilpailukykyä
- Rakennetaan perustaa uudistumiselle
- Tehostetaan elinkeinoelämän EU-edunvalvontaa

Must-Win Battlet jakautuvat kukin 2–3 alatavoitteeseen. Niistä johdetaan toiminnansuunnittelussa EK:n vastuualueiden konkreettiset toimet vuodelle 2017 sekä mittarit tavoitteissa onnistumisen arvioimiseksi.

Uusi toimintatapa

Strategian ohella EK:n koko toimintatapa uudistettiin. EK-liittoyhteisön kannanmuodostusprosessi ja yhteistyö jäsenliittojen kanssa ovat nyt entistä vuorovaikutteisemmat. Tuloksena on entistä tiiviimpi ja tehokkaampi kokonaisuus jäsenten eduksi.

Samalla EK:n organisaatio muutettiin vastaamaan uutta strategiaa ja toimintatapaa. Uudessa organisaatiossa on kuusi vastuualuetta: Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka (sis. pk-yritykset, osaaminen ja kasvu sekä liikenne-, energia- ja ympäristöasiat), EU- ja kauppapolitiikka, Työelämä, Talouspolitiikka, Yrityslainsäädäntö ja hallinto sekä Viestintä ja HR. Muutoksen yhteydessä käytiin yt-neuvottelut, joiden seurauksena henkilöstön määrä väheni 29:llä.

Talouden avainlukuja

Jäsenmaksujen osuus EK:n tulo- ja kulu- ja investointitilistä oli kertomusvuonna 73 prosenttia. Maksujen perustana olivat jäsenyritysten palkkasummat vuodelta 2015 ja suuremmilla yrityksillä lisäksi jalostusarvot vuodelta 2014. Jäsenmaksuperusteisiin annettiin 15 prosentin alennus edellisen vuoden tasosta. Varsinaisen toiminnan osuus tulo- ja kulu- ja investointitilistä oli 3 prosenttia ja sijoitustoiminnan osuus 24 prosenttia.

Varsinaisen toiminnan kulut olivat 18,9 miljoonaa euroa. Ne sisälsivät 0,8 miljoonaa euroa maksuja yhteistyöorganisaatioille. Kulut olivat 0,2 miljoonaa euroa pienemmät kuin vuonna 2015.

Toimintavuoden tulos oli sijoitustuotot mukaan lukien 6,2 M€.

Henkilöstökertomus

Vuoden 2016 lopussa EK:n henkilöstömäärä oli 108 työntekijää (kaikki palvelussuhteessa olevat). Heistä 95 työskenteli vakinaisessa ja 13 määräaikaisessa työsuhteessa. Kertomusvuoden aikana 18 henkilön työsuhde EK:ssa päättyi. Uusia työntekijöitä palkattiin kymmenen, heistä kahdeksan henkilöä vakinaiseen työsuhteeseen. Kesällä EK tarjosi määräaikaisen harjoittelupaikan kuudelle korkeakouluopiskelijalle.

Henkilöstön keski-ikä oli kertomusvuonna 48,1 vuotta. Naisten osuus henkilöstöstä oli 62 prosenttia ja miesten 38 prosenttia. Sairauspoissaoloja oli kertomusvuonna 2,2 prosenttia maksetusta työajasta. Vastaava luku vuonna 2015 oli 2,0 prosenttia.

Henkilöstön hyvinvointi jatkui vuoden 2016 teemana

EK:ssa vuosittain toteutettavan henkilöstötutkimuksen vastausaktiivisuus oli 95 prosenttia ja sen perusteella henkilöstö kokee edelleen oman työnsä erittäin merkitykselliseksi. Syksyllä 2016 EK:ssa toteutettiin organisaatiouudistus sekä yhteistoimintaneuvottelut. Yt-neuvottelujen seurauksena irtisanotuille järjestettiin uudelleensijoittumisvalmennusta.

Vuonna 2016 teemana oli edellisen vuoden tavoin työhyvinvointi. Henkilöstö osallistui muun muassa Firstbeat-hyvinvointianalyysojen jatkomittauksiin. Breakinfo-tilaisuuksien esiintyjät puolestaan nostivat esille puheenvuoroissaan edelläkävijyyden ja uudistumisen teemoja.

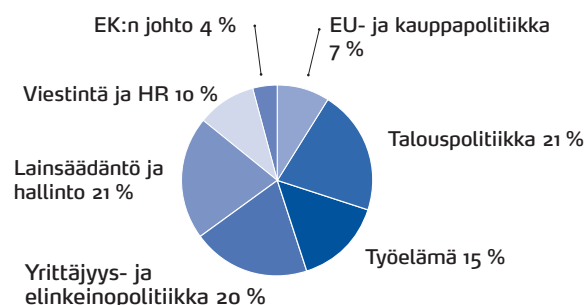
Henkilöstökulut

Pakolliset ja vapaaehtoiset henkilöstökulut olivat vuonna 2016 yhteensä 11,6 miljoonaa euroa. Henkilöstökulujen osuus kokonaiskuluista oli 61 prosenttia ja palkkojen osuus henkilöstökuluista oli 81 prosenttia. Henkilöstökulut nousivat noin 0,9 miljoonaa euroa YT-prosessin aiheuttamien kirjanpidollisten jaksotusten vuoksi vuoteen 2015 verrattuna. Kannustavan palkitsemisjärjestelmän kautta tulospalkitsemiseen käytettiin 2,9 prosenttia palkkasummasta.

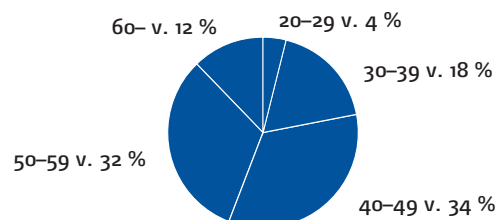
Henkilöstön koulutukseen käytettiin vuonna 2016 yhteensä 173 000 euroa, josta kielikoulutuksen osuus oli 38 000 euroa. Vuonna 2015 vastaavat luvut olivat 184 000 euroa ja 56 000 euroa.

EK-kerhon kautta henkilökunnalle tarkoitettuun liikunta-, kulttuuri- ynnä muuhun vapaa-ajan toiminnan tukemiseen käytettiin 26 300 euroa.

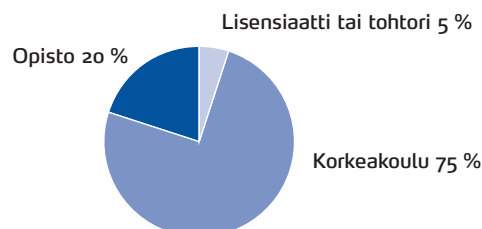
Henkilömäärä vastualueittain

Henkilöstön ikärakenne

Henkilöstön koulutustaso

Talouspolitiikka

Suomen talous alkoi vähitellen elpyä vuoden 2016 aikana. Kääntekeuhke oli kuitenkin vaikea, ja kasvu jäi alustavien tietojen mukaan runsaaseen prosenttiin. Julkinen talous pysyi selvästi alijäämäisenä. Velkasuhde kasvoi talouden piristymisestä huolimatta, ja matala työllisyys vaikeuttaa sen tasapainottamista pidemmällä aikavälillä. SOTE-uudistuksen päälinjoista saavutettiin yksimielisyys. Uudistuksen säästöpotentiaali on suuri ja valittu malli antaa mahdollisuuksia selviin tehostamishyötyihin. Kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttaminen on silti epävarmaa.

EK vaikutti aktiivisesti talous- ja veropoliittiseen päätöksentekoon. Poliitiikan liikkumavaraa rajoitti edelleen hidas talouskasvu ja julkisen talouden alijäämä. Vuonna 2016 päätettiin toteuttaa kuitenkin useita hallitusohjelman mukaisia veromuutoksia.

Hallitus tuki kilpailukykysojimuksen syntyä keventämällä työn verotusta. Työn verotus kevenee vuonna 2017 tasaisesti kaikilla tulotasoilla, yhteensä 515 miljoonalla eurolla.

EK:n tavoitteiden suuntaisesti yritysten sukupolvenvaihdoksia edistettiin perintö- ja lahjaverotusta keventämällä. Lisäksi metsätilojen sukupolvenvaihdoksia päätettiin edistää uudella metsälahjavähennyksellä.

Kannusteita yritystoiminnan harjoittamiseen päätettiin vahvistaa uudella yrittäjävähennyksellä. EK:n tavoitteiden mukaisesti päätettiin käynnistää lainvalmistelu tulolähdejaon poistamiseksi osakeyhtiöiltä.

Syksyllä valtiovarainministeriö asetti asiantuntijaryhmän tarkastelemaan yritysverotuksen nykyistä tasoa ja mallia kilpailukykyyn, talouskasvuun ja tuottavuuden kannalta. Työryhmän esitykset yritysverotuksen kehittämiseksi on tarkoitettu julkistaa helmikuussa 2017.

Kansainväliset verohankkeet aggressiivisen verosuunnittelun estämiseksi ovat vuoden aikana edenneet. EU:ssa hyväksyttiin veronkiertodirektiivi, joka jäsenvaltioiden tulee

implementoida vuoden 2018 loppuun mennessä. Suomelle tämä tarkoittaa ennen kaikkea verotuksen kirkovähennysrajoitusten kiristämistä. Syksyllä komisio antoi lisäksi esityksensä yhteiseksi eurooppalaiseksi yritysveropohjaksi sekä arvonnäverodirektiivin muutosesityksen, joka mahdollistaa alennetut verokannat erälle digitaalisille tuotteille.

Vastuualueen asiantuntijat osallistuivat aktiivisesti BusinessEuropan vero- ja talouspoliittisten työryhmien työhön. EK:n talous- ja verovaliokunta kokoontui vuoden 2016 aikana neljä kertaa.

Ajankohtaista tietoa EK:n edunvalvonnan tueksi

EK teki kerran kuukaudessa suhdannetiedustelun koko yksityiselle sektorille, osana Euroopan komission yhteistä tiedustelujärjestelmää. Vuoden aikana julkaistiin neljä Suhdannebarometriä sekä 12 luottamusindikaattoritiedotetta. Suhdannebarometrin julkistamisen yhteydessä EK otti kantaa ajankohtaisiin talouspoliittisiin kysymyksiin.

Investointitiedusteluilla kartoitettiin kiinteitä investointeja, tutkimus- ja kehitystoimintaa sekä yritysten kansainvälistymistä. Elinkeinoelämän työvoimatarpeita analysoitiin henkilöstö- ja koulutustiedustelulla sekä työaika- ja poissaolotiedustelulla. Lisäksi vastuualue toteutti monille EK:n jäsenliitoille lukuisia erilaisia yritystiedusteluja.

EK tuotti vuonna 2016 palkkatilastoja, joita varten kerättiin palkkatiedot noin 700 000:sta EK:n jäsenyritysten palveluksessa olevasta henkilöstä. Vuoden aikana otettiin käyttöön uusi jäsenyrityksille tarkoitettu sähköinen palkkatilastopalvelu. EK tuottaa palkkatilastoja edunvalvonnallisiin tarkoituksiin, jäsenyritysten palvelua varten sekä osaksi Suomen virallista palkkatilastoa.

Kilpailukyky sopimus alensi yksikkötyökustannuksia

EK neuvotteli kilpailukyky sopimuksen, jolla jatkettiin työ- ja virkaehtosopimuksia yhdellä vuodella. Sopimuksen kattavuudeksi muodostui 88 prosenttia yksityisellä sektorilla ja 91 prosenttia koko työmarkkinoilla. Sopimuksen mukaan palkkoja ei korotettu lainkaan, työaika pidennettiin 24 tuntia vuodessa ansiotasoa nostamatta ja julkisen sektorin lomarahot ja leikattiin. Sopimuksen perusteella EK vaikutti lainsäädäntöuudistuksiin, joilla työnantajien pakollisia sosiaalivakuutusmaksuja alennettiin tuntuvasti. Yksikkötyökustannukset alenivat sopimuksen myötä yli 3 prosenttia. Lisäksi paikallisen sopimisen mahdollisuuksia lisättiin kilpailukyky sopimuksen toteuttamista koskevissa liittoneuvotteluissa.

EK:n jäsenkentässä oli 68 työtaistelua vuonna 2016. Näistä 60 oli lakkoja, joista 97 prosenttia oli laittomia.

Työllistämiskynnystä alennettiin

EK vaikutti kertomusvuonna työllistämiskynnyksen alenemista koskeviin lainmuutoksiin. Vuoden 2017 alusta työntekijöiden koeajan enimmäiskesto pidennettiin, määräaikaisten työ sopimusten tekemistä pitkäaikaistyöttömien kanssa helpotettiin ja takaisinotto velvollisuusaikaa lyhennettiin.

Työllisyyttä edistivät myös EK:n ajamat työttömyysturvan tason leikkaukset ja vastikkeellisuuden vahvistaminen. EK:n vaikutti myös yksityisten työvoimapalvelujen käytön lisäämisen tulevassa maakunta uudistuksessa.

SOTE-uudistus etenemässä oikeaan suuntaan

EK on vaikuttanut sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen siten, että uudistus luo mahdollisuuksia menojen kasvun leikkaamiseen sekä palveluja saatavuuden ja laadun parantamiseen. Eduskunnalle jo annetun lakiesityksen ja lausuntokierroksen olevan lakiluonnoksen mukaan palvelujen järjestäjä ja tuottaja eriytetään, yksityiset tuottajat asetetaan tasavertaiseen asemaan julkisten tuottajien kanssa ja asiakkaille annetaan mahdollisuus valita palvelun tuottaja.

Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka

EK:n organisaatiomuutoksen myötä uusi Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka -vastualue sisältää kolme ryhmää: Pk-yritykset, Osaaminen ja kasvu sekä Liikenne-, energia ja ympäristöasiat.

Pk-yritykset

Pk-yritysten tilanne kohentui

Yrittäjyyden tilannekuva vuonna 2016 oli aikaisempaa valoisampi. Yhä useampi pk-yritys raportoi kysynnän lisääntymisestä ja investointien piristymisestä vuoden aikana. Lisäksi vientiyritysten lukumäärä jatkoi lievää kasvuaan ja kasvutavoitteita esiintyi enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Investointien ja kasvun vauhdittamista jarrutti yrittäjien ikääntymisestä syntynyt omistajanvaihdosten pato.

Yrittäjämönteinen hallitusohjelma vastatulessa

Osa yrittäjämönteisessä hallitusohjelmassa esitetyistä toimenpiteistä toteutui myös käytännössä vuonna 2016. Varsinkin pienyrittäjien asemaa helpotettiin viemällä eteenpäin muun muassa esityksiä maksuperusteisesta arvonlisäveron tilityksestä ja yrittäjävähennyksestä. Myös innovaatioetelien käyttöönotto otettiin myönteisesti vastaan yrittäjäkentässä. Monet kookkaammista pk-yrityksistä toivoivat kuitenkin hallitukselta määrätietoisempaa otetta työllistämisen ja investointien edistämisen sekä yrittäjien hallinnollisen taakan keventämisessä. Lisäksi pettymys Team Finlandin kyvyttömyyteen vastata lisääntyneeseen palvelukysyntään purkautui. Tämän seurauksena, ja osin EK:n ja Teknologiateollisuuden tekemän ehdotuksen vauhdittamana, verkoston uudistamiseen tähtäävä työryhmä, missä EK oli mukana, aloitti toimintansa luovuttaen loppuraporttinsa marraskuussa 2016. Raportti sisälsi 14 eri kehitysehdotusta, joista valtaosa on toteutusvaiheessa.

Kohti päätösten yrittäjävaikutusten arviointia

EK esitteli keväällä 2016 uuden, poliittisten päätösten ja lainsäädäntöhankkeiden arviointiin kehittämänsä työkalun, yrittäjäsapluunan. Tähän perustuen käynnistettiin EK:n Yrittäjäpaneeli, jolle jatkossa kohdistetaan säännöllisesti erilaisia vaikutusarviokyselyjä. Yrittäjäpaneeli on keskeisessä roolissa, kun EK tavoittelee poliittisten päätösten osumatarkkuuden ja yrittäjämönteisten päätösten maksimointia.

Kertomusvuonna julkaistiin lisäksi kaksi säännöllisesti toteutettavaa pk-kyselytutkimusta, jotka piirtävät tarkkaa kuvaa työnantajayritysten tilanteesta. Vuodesta 2011 lähtien toteutettua pk-toimintaympäristökyselyä uudistettiin ja nimi muutettiin Pk-pulssiksi syksyllä 2016.

Alue- ja hanketoiminta

EK:n alueellisessa edunvalvonnassa korostui yhteistyö kaupakamarien kanssa. EK ja kaupakamarit järjestivät vuoden aikana noin 40 tilaisuutta ympäri Suomea. Tilaisuuksissa käsiteltiin muun muassa ajankohtaisia työmarkkinakysymyksiä, taloussuhdanteita sekä EK:n uudistumista.

Vuonna 2016 EK panosti voimakkaasti pk-yritysten uudistamiseen ja uudenlaisiin kumppanuuksiin. Yhdessä Tekesin ja Slush-organisaation kanssa EK järjesti jo toisen kerran suurten ja pienten yritysten kohtaamia edistävän Slush Dive -tapahtuman. Tapahtumassa lanseerattiin EK:n ja Tekesin pk-yritysten kumppanuuksia kasvuyritysten kanssa esittelevä "Uudistajat" -julkaisu. Lisäksi EK:n PK-toiminto oli mukana "10 000 neuvonantajaa pk-yrityksille" ja "Find Work" -kampanjoissa. Molempien tavoitteena oli edistää yhdessä tekemisen kulttuuria ja auttaa pienyrityksiä osaamisvajaidensa paikkaamisessa.

Pk-edunvalvontaa vahvistettiin

Vuosi 2016 jää historiaan ajanjaksona, jolloin EK vahvisti merkittävästi pk-edunvalvonnan resurssiaan. Alkuvuonna EK:n PK-toiminnon resurssit tuplattiin neljästä kahdeksaan henkilöä. Muutokset saivat jatkoa marraskuussa 2016, kun PK-toiminto liitettiin osaksi laajempaa Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka -vastuualuetta.

Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka

Osaaminen ja kasvu

Yritysjohtajien ryhmä vauhditti digitalisaatiota

Digitaalitalouden haasteita ja mahdollisuuksia selvitettiin EK:n koordinoiman yritysjohtajista koostuvan horisontaalisen digiryhmän avulla. Ryhmä tapasi keskeisiä päättäjiä ja oli vaikuttamassa hallitusohjelman digitalisaation kärkihankkeiden muotoiluun ja toimeenpanoon.

EK selvitti edelläkävijäyritysten panostuksia digitalisaation luomiin uusiin liiketoimintamahdollisuuksiin sekä kehitti seurantamittareita hallituksen kärkihankkeiden toimeenpanon seurantaan. Ryhmä painotti työtään digitalisaation tuomiin uusiin osaamistarpeisiin.

Ammatillisen koulutuksen uudistaminen eteni

EK vaikutti aktiivisesti hallituksen kärkihankkeen ammatillisen koulutuksen reformin valmisteluun. Uudistuksen tavoite on lisätä koulutuksen työelämälähtöisyyttä ja nostaa yritykset vahvemmin ammatillisen koulutuksen asiakkaiksi. Myös ammatillisen tutkintojärjestelmän kokonaistarkastelu ja uudistaminen eteni EK:n tavoitteiden mukaisesti.

EK järjesti korkean profiilin seminaarin oppisopimuskoulutuksesta yhteistyössä saksalais-suomalaisen kauppakamarin ja Saksan suurlähetystön kanssa näkökulmalla, mitä Saksan mallista olisi Suomessa opittavaa. Henkilöstö- ja koulutustiedustelussa selvitettiin yritysten tarpeita oppisopimuskoulutuksen uudistamiselle.

Kannat korkeakoulutukseen kirkastettiin

EK hioi kantansa yhteistyössä liittojen kanssa korkeakoulujen toimintaan. EK määritteli elinkeinoelämän näkökulman kannalta sopivat vaikuttavuusmittarit molemmille korkeakoulutypeille. Lisäksi EK toisti viestinsä korkeakoulusektorin pitkäaikaisen vision tarpeesta. Visiotyö käynnistyy Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlan merkeissä 2017.

Liikenne-, energia- ja ympäristöasiat

Lupajärjestelmä sujuvoituu

EK vaikutti siihen, että ympäristöluvituksen nopeuttamista testattiin yrityskohteissa ja mahdollisuudet siirtyä lupamenetelystä ilmoitusmenettelyyn selvitettiin. Lupamenettelyn nopeuttaminen ja ilmoitusmenettelyyn siirtyminen ovat tulossa lainvalmisteluun.

EK vaikuttamana annettiin lakiesitys, jolla mahdollistetaan ympäristövaikutusten arvioiminen osana kaavamenettelyä. Erillistä YVA-menettelyä ei ole enää pakollista tehdä.

EK:n tavoitteiden mukaisesti käynnistettiin yhden luokun palvelun -laskihanke, jossa useita päätöksiä, lupia ja muutoksenhaun kootaan yhteen. Hanke lupajärjestelmän digitalisoinnista käynnistettiin.

EU:n energiaunionin 2030-hankkeet etenivät

EK vaikutti Brysselissä aktiivisesti koko vuoden toimialaliittojen kanssa tehtyjen linjausten mukaisesti. EK:n energia- ja ilmastovaliokuntalla oli korkean tason tapaamisia Brysselissä.

EK osallistui COP22-ilmastoneuvotteluihin Marrakeshissä, jossa Pariisin sopimuksen toimeenpano käynnistyi.

EU:n energiaunionin ja 2030-velvoitteiden lainsäädäntöaloitteet esiteltiin EU:ssa. Ehdotukset bioenergian kestävyyskriteereiksi olivat elinkeinoelämän tavoitteiden mukaiset. Myös liikenteen biopolttoaineiden jakeluvuoroitusta jatkettiin 2030 saakka.

Suomelle asetettiin haastava päästövähennystavoite, jonka seurauksena vaikuttamista jatketaan joustojen sekä metsien hiilivarastojen laskentasaäntöjen kehittämällä.

Päästökauppadirektiivin uudistamisessa EK vaikutti BusinessEuropen kautta sekä suoraan Suomessa ja Brysselissä. Päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensoimisesta saatiin eduskunnan päätös EK:n ja liittojen yhteistyöllä.

Kansallinen energia- ja ilmastostrategia valmistui

EK vaikutti koko vuoden hallituksen selontekona eduskunnalle antamaan kansalliseen energia- ja ilmastostrategiaan. Alkuvuonna liittoyhteistyössä muodostettuja linjauksia viestittiin laajasti eri sidosryhmille.

Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka

Energiatehokkuussopimukselle jatkokausi

EK:n tavoite edistää energiatehokkuutta joustavasti ja vapaaehtoisin keinoin EU:ssa sisältyi komission ehdotukseen energiatehokkuusdirektiivin uudistamiseksi.

Suomessa tehtiin elinkeinoelämän energiatehokkuussopimus jatkokaudelle 2017–2025. Vapaaehtoinen sitoumus täyttää myös pääosan EU:n energiatehokkuusvelvoitteista. EK koordinoi sopimusneuvotteluita ja toimi aktiivisesti sopimuksen viimeistelyssä yhdessä toimialaliittojen kanssa.

Infran lisärahoitus kohdennettiin yritystarpeiden mukaisesti

Liikenneväyliä lisärahoitettiin ja korjauskohteet valittiin yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa. EK vaikutti siihen, miten liikennevirasto valmistelee korjauskohteiden valinnan yrityksiä kuulemalla.

EK vaikutti liikenteen hiilidioksidipäästöjen vähentämiskeinojen analysointiin ja piti esillä erityisesti markkinaehtoisuuden ja teknologianeutraaliuden näkökulmaa.

EK vaikutti liikenteen sääntelyn keventämiseen ja tasaveroisiin liiketoimintamahdollisuuksiin liikennekaari-hankkeessa. Myös Euroopan komission ohjelmassa tieliikenteen säädännön tarkistukset etenivät. EK vaikutti tiemaksudirektiivin sekä liikenteen ilmastotavoitteiden ja ohjausmekanismien valmisteluun.

Kiertotalouden kumppanuudet ja kasvumahdollisuudet näkyvästi esillä

EK toteutti yhdessä jäsenliittojen kanssa kiertotaloutta koskevan selvityksen, jossa esitellään kattava joukko käytännön esimerkkejä, yritysten yhteistyömalleja sekä vinkkejä uusiin liiketoimintamahdollisuuksiin eri toimialoilla. Raportti tarjoaa myös askelmerkkejä päättäjille kiertotalouden vauhdittamiseksi. Selvitys herätti laajaa kiinnostusta sidosryhmien keskuudessa ja sitä on jaettu yrityksille ja päätöksentekijöille niin kansallisesti kuin Euroopan unionissa.

Yrityslainsäädäntö

Hankintalakiin vaikuttaminen menestyksestä

EK oli aktiivisesti mukana työryhmässä valmistelemissa uutta hankintalakia ja vaikutti lain sisältöön eduskuntakäsittelyssä. EK:n tavoitteet toteutuivat vuoden lopussa valmistuneissa laissa täysimääräisesti.

EK oli mukana valmistelemissa kilpailurikkomusten vahingonkorvausdirektiivin kansallista täytäntöönpanoa. Näin saatiin torjuttua useita elinkeinoelämälle haitallisia direktiivin säännöksiä.

EK osallistui kilpailulain kokonaisuudistusta valmistelemaan työryhmän työhön ja huolehti, että laissa taataan yrityksen kohtuulliset puolustautumisoikeudet. EK esitti myös omia muutostarpeita, kuten kilpailuneutraliteettia koskevien säännösten täsmentämistä ja rikkomusten seuraamusten ankaroittamista.

Paremmen sääntelyn tavoitteet vahvassa myötätulessa

Vuoden 2016 aikana kauppojen aukioloajat vapautettiin, vaikutusten arviointineuvosto aloitti toimintansa ja muun muassa toimintakertomuksen tilintarkastusvelvoitteesta luovuttiin. Ministeriöiden norminpurkulistat sisältävät edelleen useita tärkeitä EK:n esiin nostamia ehdotuksia.

Yhtiöoikeus, tilintarkastus ja yhteiskuntavastuureportointi tarkassa syynissä

EK oli aktiivinen osakkeenomistajan oikeudet -direktiivin EU-tason edunvalvonnassa, ja trilogissa hyväksytty teksti oli torjuntavoitto. Osakeyhtiölain kansallisten muutostarpeiden kartoittamisessa oltiin aktiivisia ja informoitiin komissiota hankkeesta ja kannoista.

EK vaikutti EU:n tilintarkastuspaketin kansalliseen voimaansaattamiseen ja oli keskeisessä asemassa varmistamassa, että implementointi ei synnytä ylisääntelyä ja hankalia velvoitteita yrityksille. Vaikutettiin myös siihen, että sääntelyn sallimat kansalliset joustomahdollisuudet otettiin laajasti käyttöön.

EK oli keskeisessä asemassa muun kuin taloudellisen tiedon raportointidirektiivin kansallisessa voimaansaattamisessa, vaikutti lopullisen lakitekstin sisältöön ja torjui useita hankalia pykäläehdotuksia.

Joukkolainamarkkinoita ja sisäpiirisääntelyn ohjeistusta kehitettiin

EK jatkoi vaikuttamista EU:n pääomamarkkinaunionin toteuttamiseen tähtäävissä komission aloitteissa. EK vaikutti myös EU:n maksukyvyttömyyslainsäädäntöjen harmonisointihankkeessa. Kotimaassa EK oli vahvasti kehittämässä joukkolainamarkkinoita VM:n työryhmässä.

EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (MAR) voimaantulon johdosta perustettiin työryhmä valmistelemaan pörssiyrityksille parhaita käytäntöjä ja käytännön ohjeistusta uuden sääntelyn noudattamiseksi. Työryhmän työtä koordinoi EK.

Digitaaliset sisämarkkinat sekä liikesalaisuuksien suoja vahvasti EK:n agendalla

EK vaikutti aktiivisesti komission digitaalisten sisämarkkinoiden strategian sääntelysuunnitelman toimeenpanoon. EK välitti elinkeinoelämän näkemyksiä EU:n tekijänoikeussääntelyuudistusten valmisteluun.

EK osallistui aktiivisesti komission sähköisen viestinnän sääntelykehystä koskevan sääntelypaketin valmisteluun. EK vaikutti myös kansalliseen tekijänoikeussääntelyuudistukseen koskien lakiehdotusta tekijänoikeusjärjestöjen yhteishallinnoinnista.

Tavaramerkkiasetus ja -direktiivi sekä liikesalaisuuksien suoja koskevat direktiivit tulivat voimaan ja EK osallistui aktiivisesti kansallisen täytäntöönpanon valmisteluun ministeriön työryhmissä.

Tietosuoja-asetus ja lukuisat EU:n sisämarkkinahankkeet työllistivät

EK oli mukana henkilötietojen suoja koskevan kansallisen lainsäädännön tarkistamista varten perustetussa työryhmässä. Asetus astuu voimaan 25.5.2018.

EK vaikutti standardointia, esteettömyyttä, geoblokkausta, vastavuoroista tunnustamista, datan vapaata liikkuvuutta, kuluttajaviranomaisten yhteistyötä, kuluttajalainsäädännön yleistä toimivuutta ja digitaalisia kuluttajasopimuksia koskevien EU-hankkeiden kansallisiin kantoihin.

EU ja kauppapolitiikka

EK:n organisaatiomuutoksen myötä Brysselin toimisto ja kauppapolitiikka-ryhmä yhdistettiin uudeksi vastualueeksi EU ja kauppapolitiikka.

EU-asiat

Protektionismin nousu

Protektionismin vahvistuminen, EU:n heikkeneminen ja poliittinen epävarmuus vaikuttivat kertomusvuonna kielteisesti Suomen elinkeinoelämän toimintaympäristöön. EU:ta koetelleet kriisit ja poliittiset suuntaukset vähensivät EU:n yhtenäisyyttä, mikä puolestaan heikensi EU:n globaalia asemaa. EU:n uskottavuus vapaakauppasopimusten osapuolena kärsi CETA:n ja TTIP-neuvotteluiden kohtaaman vastustuksen vuoksi. Brexitin myötä markkinaliberaali suuntaus EU:ssa heikkeni. EU:n kahdenväliset suhteet Venäjään olivat edelleen jäissä, suhde Turkkiin vaikeutui entisestään ja EU:n lähiympäristön epävakaus yltyi. Näistä paineista huolimatta EU:n talouskasvu jatkui ja työttömyys laski. EU-instituutioiden työ keskittyi erityisesti turvallisuuden haasteisiin, mutta myös sisämarkkinoiden kehittämiseen.

Ympäristöasiat tapetilla

EK ajoi hyvin aktiivisesti Suomen elinkeinoelämän näkemyksiä energia- ja ilmastoasioissa ja ne tulivat hyvin huomioituiksi komission energia- ja ilmastopaketissa. Esimerkiksi bioenergian kestävyyttä koskevat esitykset olivat Suomen kannalta melko hyviä. Toisaalta työtä on edelleen jatkettava taakanjaon osalta.

EK oli ratkaisevassa roolissa, kun se yhdessä pohjoismaisten sisärjestöjen kanssa edisti Brysselissä elinkeinoelämälle myönteistä kiertotalouskonseptia, jossa fokus on innovaatioiden edistämässä ja toimimattoman sääntelyn korjaamisessa. EK sai hyvin vastakaikua näkemyksilleen yrityslähtöisestä kiertotalouden edistämisestä sääntelyvetouuden sijaan.

Sosiaalisten oikeuksien pilari

Yksi laajakantoisimmista komission vuonna 2016 alulle panemista hankkeista on eurooppalainen sosiaalisten oikeuksien pilari. EK osallistui sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevaan komission valmistelutyöhön monipuolisesti niin virallisten tilaisuuksien ja online-kuulemisen kautta kuin kahdenvälisissä tapaamisissa virkamiesten ja komissaarien kabinettien kanssa.

Maaliskuussa 2016 komissio julkaisi työnantajajärjestöjen voimakkaasta vastustuksesta huolimatta esityksen lähetettyjen työntekijöiden direktiivin muuttamisesta. Neuvostossa direktiivi on osin EK:n, sisärjestöjen ja BusinessEuropen myötävaikutuksesta muuttumassa vähemmän huonoon suuntaan.

Sisämarkkinavaikuttamista

EK toi aktiivisesti elinkeinoelämän kantoja esille digitaalisten sisämarkkinoiden strategiaan ja sisämarkkinastrategiaan perustuvien lainsäädäntö- ja muiden aloitteiden käsittelyssä. Varhaisen vaiheen vaikuttamistyötä tehtiin erityisesti yhtiöoikeuden ja datatalouden saralla, jotka nousevat selkeämmin komission agendalle vuonna 2017.

EK:n toimitusjohtaja **Jyri Häkämies** valittiin BusinessEuropen johtokunnan jäseneksi kaudelle 2017–2018.

Kauppapolitiikka

Pitkän tähtäimen vaikuttamista

EU:ssa linjattiin seuraavalle viidelle vuodelle kauppapolitiikan strategia, johon EK oli aktiivisesti vaikuttamassa.

EK toteutti yhdessä muiden sidosryhmien tuella uudistuneen kaupanestselvityksen, joka kokosi tärkeää tietoa suomalaisyritysten kohtaamista kansainvälistymishaasteista.

EU ja kauppapolitiikka

Keskustelua kauppasopimuksista

Transatlanttiset kauppaa- ja investointineuvottelut (TTIP) etenivät, mutta keskeytyivät USA:n presidentin vaihdoksen seurauksena. EK osallistui vilkkaaseen ja kriittiseenkin keskusteluun vapaakauppasopimusten ja erityisesti TTIP:n merkityksestä.

EK edisti erityisesti Kanadan kanssa neuvotellun CETA-vapaakauppasopimuksen hyväksymistä Euroopan parlamentissa ja neuvostossa ja sopimuksen pikaista voimaansaattamista.

EK osallistui Suomen ja Venäjän taloussuhteita käsittelevän vuoropuhelun aktivoimiseen. Hallitusten välisen talouskomission kokous järjestettiin ensimmäistä kertaa kolmeen vuoteen. EK:n ja sen sisarjärjestön, Venäjän teollisuuden ja yrittäjien liitto RSPP:n, perustama kahdenvälinen yritystyöryhmä tapasi ensimmäistä kertaa. Suomen itäisten raja-asemien yöaukiolo säilytettiin. Sen tuloksena elinkeinoelämän vuosittaisten kustannussäästöjen arvioidaan olevan yli 20 miljoonaa euroa.

EU:n ja kansallisen tulliuudistuksen toteuttaminen kustannustehokkaasti sekä maahantuonnin arvonlisäverotuksen siirtäminen Tullilta Verohallinnolle toteutettiin EK:n vaikutuksella yritysten edun mukaisesti.

Rahoitusta ja vierailuja

EK:n vaikutti Finnveran vientirahoitusvaltuuksien sekä Finnfundin toimintaedellytysten merkittävään kasvattamiseen ja vienninrahoituksen pk-instrumenttien kehittämiseen.

EK koordinoi Japaniin ja Iraniin tehtyjen valtiavierailujen yritysvaltuuskuntaosuuden. Lisäksi EK oli mukana järjestämässä useita yritystilaisuuksia ulkomaisten korkea-arvoisten delegaatioiden vierailuiden yhteydessä.

Viestintä

Vuoden 2016 keväällä EK:n viestintää hallitsi yksi teema ylitse muiden: kilpailukyky sopimus (kiky). Viiden yrityksen jälkeen sopimus saatiin valmiiksi helmikuussa ja kevään aikana media seurasi tiiviisti, kuinka laajasti sopimus toteutui liittokohtaisissa neuvotteluissa. Mielenkiinto kohdistui myös hallituksen lupaamiin ja kiky-kattavuuteen sidottuihin veronalennuksiin.

Kiky-sopimus oli myös vanhan ja uuden EK-ajan merkkipaalu. Sääntömuutos astui voimaan vuonna 2016, eikä EK enää jatkossa ole osapuolena keskitetyissä tulopoliittisissa ratkaisuisissa. Sääntömuutoksen myötä EK:ssa käynnistyi myös uuden strategian suunnittelu ja uudistuneesta EK:sta viestittiin medialle ja muille sidosryhmille lokakuussa. EK:n mission mukaisesti Suomen uudistuminen ja kasvu nostettiin myös viestinnän painopisteeksi. Myös EK:n yt-neuvottelut nousivat julkisuuteen loppuvuodesta 2016.

Uuden strategiansa mukaisesti EK haluaa vastata mahdollisimman hyvin myös pienten ja keski suurten yritysten odotuksiin. Pk-asioiden merkitystä EK:n toiminnassa nostettiin aiempaa voimakkaammin esiin julkisuudessa. Pk-kysymysten profiilia nostettiin myös kehittämällä EK:n viestintäkanavia sekä lisäämällä yrittäjyysaiheista sisällöntuotantoa. Maakunnallista näkyvyyttä kasvatettiin tiivistämällä mediayhteistyötä EK-foorumien yhteydessä.

Vahva alueellinen näkökulma oli myös Nuorille töitä! -hankkeessa. Kahdeksan paikkakuntaa kattaneen kiertueen tavoitteena oli välittää lukiolaisille ja ammattikoululaisille työelämätaitoja sekä kannustaa työnantajia rekrytoimaan myös työelämän ensiaskelia ottavia nuoria. Nuoria olivat sparraamassa EK:n hallituksen yritysjohtajat, työelämävalmentajat ja nuoret vaikuttajat. Olimme myös toteuttamassa Findwork.fi-kampanjaa, jolla autettiin ulkomaisia opiskelijoita työllistymään suomalaisiin yrityksiin.

Tilanne maailmalla ja Euroopassa vaikutti vahvasti myös EK:n viestintään vuonna 2016. EK vastasi 2015 alkaneeseen turvapaikanhakijoiden määrän voimakkaaseen kasvuun järjestämällä Maahanmuuttajasta yrittäjäksi -kiertueen. Kiertueella vierailtiin vastaanottokeskuksissa eri puolilla Suomea ja kerrottiin yrittäjyydestä yhtenä mahdollisuutena työllistyä. Kiertue kiinnosti myös mediaa. Lisäksi EK järjesti yhteiskunnallisen Työmää -hackathonin, jossa etsittiin asiantuntijoiden avulla keinoja maahanmuuttajien työllistämiseksi Suomessa ja herätettiin aiheesta keskustelua myös sosiaalisessa mediasa.

Brexit eli Iso-Britannian eropäätös Euroopan unionista loi myös suomalaiselle medialle tarpeen selittää tilannetta yritysten näkökulmasta. Monet EK:n asiantuntijat avasivatkin eri tiedotusvälineissä vapaakaupan merkitystä suomalaisyrityksille ja Iso-Britannian roolia suomalaisyritysten kauppakumppanina. Trumpin voittokulku USA:n presidentin vaaleissa loppuvuonna 2016 lisäsi entisestään painetta viestiä vapaakaupan ja kaupan esteiden merkityksestä.

EK:n suhdannebarometrit ja investointikyselyt piirsivät talouden kuvaa ja rytmittivät myös osaltaan median talousseuranta. Loppuvuodesta alkoikin näkyä kauan kaivattuja merkkejä talouden käänteestä.

Pidimme esillä verkostotalouden ja digitalisaation teemoja mm. Uudistajat-hankkeessa, jossa selvitettiin elinkaaren eri vaiheissa olevien yritysten kumppanuuksia. Olimme mukana järjestämässä Slush Divea, jossa tuotiin yhteen startupeja, suuryrityksiä sekä pitkän linjan pk-yrityksiä. Uusia liiketointimahdollisuuksia kommunikointiin Syty kiertotaloudesta -hankkeen keinoin. Muita keskeisiä teemoja EK:n viestinnässä vuonna 2016 olivat sote-uudistus ja EU:n energiaunioni.

EK-Tieto Oy

EK-Tieto Oy on EK:n kokonaan omistama koulutuspalvelu- ja tarjoava yhtiö. Yhtiö järjestää EK:n jäsenille suunnattua edullista koulutusta erityisesti työsuhdeasioissa, verotuksessa ja yritysturvallisuudessa. Tarjolla on sekä perusasioita että erityisteemoja koskevia kursseja. Yleisten kurssien lisäksi järjestetään alakohtaisia ja yrityskeitaisia kursseja.

EK-Tieto Oy:n koulutuksiin osallistui kertomusvuonna hieman yli 2 000 henkilöä. Suosituimpia aiheita olivat ennakoperintää ja työsuhdeasioiden perusteita koskevat koulutus-tilaisuudet.

EK-Tiedon toiminta on osa EK:n tarjoamaa jäsenpalvelua, ja se on integroitu tiiviisti EK:n muuhun toimintaan. Kouluttajina toimivat pääsääntöisesti EK:n ja ja EK:n jäsenliittojen asiantuntijat. EK-Tieto Oy:n palveluksessa oli kertomusvuoden lopussa sivutoimisen toimitusjohtajan lisäksi kolme työntekijää.

Työsuhdejuristit Oy

Työsuhdejuristit Oy tarjoaa EK:n jäsenyrityksille maksullista oikeusapua työsuhderiidoissa. EK-Tieto Oy omistaa Työsuhdejuristit Oy:n sataprosenttisesti. Työsuhdejuristit Oy:n palveluksessa oli kertomusvuoden lopussa päätoiminen toimitusjohtaja ja kaksi lakimiestä.

Työsuhdejuristit Oy hoitaa toimeksiantoja koko maassa. Jutut ohjautuvat yhtiölle joko EK:n jäsenliittojen kautta tai suoraan jäsenyrityksiltä. Yhtiö sai vuoden 2016 aikana noin 80 uutta toimeksiantoa. Toimeksiantoja tuli erityisesti teknologiateollisuuden, kaupan, sosiaalialan, kiinteistöpalveluiden sekä sivistysalan jäsenyrityksistä. Suurin osa yhtiön hoitamista jutuista käsiteltiin yleisissä tuomioistuimissa, mutta yhtiön hoidettavaksi tuli myös työtuomioistuimessa vireillä olleita juttuja.

Toimitusjohtajalta

Kuva: Magi Viljanen

Kilpailukyky sopimus vie Suomea eteenpäin – Työmarkkinoiden rakennemuutos vahvalle alulle

Vuosi 2016 oli työmarkkinoilla kilpailukyky sopimuksen ja vahvasti liikkeelle laitettun työmarkkinauudistuksen vuosi. Alkuvuonna solmittua Kiky-sopimusta oli neuvoteltu lähes vuosi ja ratkaisu syntyi lopulta 28.2.2016

Kiky-sopimus parantaa yritysten kilpailukykyä laskemalla yksikkötyökustannuksia noin 3,5 prosenttia. Parannus syntyy eläke- ja sotumaksujen alennuksen ja työajan pidentämisen kautta. Kokonaisratkaisua paransi hallituksen päätös alentaa verotusta, jolla turvataan kotimaisen ostovoiman kehitys.

Kilpailukyky sopimus jää lajissaan viimeiseksi. Vappuna voimaan tullut EK:n sääntömuutos tarkoittaa sitä, ettei EK jatkossa tee jäsenliittoja velvoittavia palkkaratkaisuja vaan ne siirtyvät jäsenliittojen vastuulle.

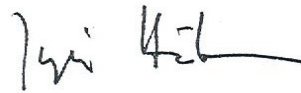
Sääntömuutos johtaa isoon työmarkkinoiden rakennemuutokseen. Yhden koon keskitetyt tupot ja palkkaratkaisut jäävät historiaan. Tilalle tulevat eri toimialojen erot ja haasteet

paremmin huomioivat liittokohtaiset ratkaisut. EK:n ja sen liittojen tavoitteena on kilpailukykyä pitkäjänteisesti parantava vientivetoinen ratkaisu, jossa päähuomio on kustannusvaikutuksessa eli että laatuksymykset ovat palkan ohella muodostamassa kokonaisratkaisua.

EK tukee liittoja liittokierroksella ja jatkossakin EK:n vastuulle kuuluvat työelämän lainsäädäntö ja sosiaalivakuutus.

EK:n toiminnassa korostuvat tulevaisuudessa entistä enemmän yrittäjyys ja omistajuus, terve taloudenpito ja verotuksen keventäminen työtä ja yrittäjyyttä edistävällä tavalla, EU-edunvalvonta, energia- ja ilmastokysymykset sekä logistiikka.

Tätä työtä teemme yhdessä jäsenliittojemme kanssa. Yhteistyön tiivistäminen on meidän yhteinen tavoite.

Jyri Häkämies, toimitusjohtaja

EK:n jäsenliitot vuoden 2016 lopussa

- Autoliikenteen Työntajaliitto ry
- Elintarviketeollisuusliitto ry
- Energiateollisuus ry
- Finanssialan Keskusliitto
- Henkilöstöpalveluyritysten Liitto ry
- Kaupan liitto ry
- Kemianteollisuus ry
- Kiinteistötyöntajajat ry
- Kumiteollisuus ry
- Logistiikkayritysten Liitto ry
- Lääketeollisuus ry
- Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- Metsäteollisuus ry
- Muoviteollisuus ry
- Palvelualojen työntajajat PALTA ry
- Puusepänteollisuus ry
- Rakennusteollisuus RT ry
- Rannikko- ja Sisävesiliikenteen Työntajaliitto RASILA ry
- Satamaoperaattorit ry
- Sivistystyöntajajat ry
- Sosiaalialan Työntajajat ry
- Teknokemian Yhdistys ry
- Teknologiateollisuus ry
- Tekstiili- ja Lasialojen Liitto TL ry
- Terveyspalvelualan Liitto ry
- Viestinnän Keskusliitto ry
- Yleinen Teollisuusliitto YTL

EK:n hallitus 2016

Puheenjohtaja

- Hallituksen puheenjohtaja Matti Alahuhta, *Outotec Oyj*

Varapuheenjohtajat

- Pääjohtaja Mikko Helander, *Kesko Oyj*
- Hallituksen puheenjohtaja Johanna Ikkäheimo, *Lappset Group Oy*

Muut jäsenet

- Toimitusjohtaja Mikael Aro, *VR-Yhtymä Oy*
- Pääjohtaja Taavi Heikkilä, *Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta SOK*
- Hallituksen puheenjohtaja Antti Herlin, *KONE Oyj*
- Pääjohtaja Kari Jordan, *Metsä Group*
- Toimitusjohtaja Juhapekka Joronen, *SOL Palvelut Oy*
- Toimitusjohtaja Vesa-Pekka Kangaskorpi, *Keskisuomalainen Oyj*
- Pääjohtaja Reijo Karhinen, *OP-Pohjola osk*
- Varatoimitusjohtaja Tero Kiviniemi, *YIT Oyj*
- Toimitusjohtaja Jaana Korhola, *Fazer Food Services Oy, Suomi*
- Toimitusjohtaja Pertti Korhonen, *Outotec Oyj*
- Toimitusjohtaja Timo Lappalainen, *Orion Oyj*
- Toimitusjohtaja Veli-Matti Mattila, *Elisa Oyj*
- Toimitusjohtaja Olli-Pekka Marttila, *Köyliön-Säkylän Sähkö Oy*
- Rehtori Jukka Mönkkönen, *Itä-Suomen yliopisto*
- Toimitusjohtaja Tuomas Pere, *Pintos Oy*
- Hallituksen puheenjohtaja Risto Siilasmaa, *Nokia Oyj*
- Konserni- ja toimitusjohtaja Jaana Tuominen, *Paulig Oy*

EK:n vuodelle 2016 valittu edustajisto

Varsinaiset edustajat

Autoliikenteen Työnantajaliitto ALT ry

Konsernijohtaja Antti Norrlin, <i>Koiviston Auto -konserni</i>	Toimitusjohtaja Tom Ward, <i>Nobina Finland Oy</i>
Toimitusjohtaja Pekka Auramaa, <i>Auramaa Logistiikka Oy</i>	Toimitusjohtaja Heikki Alanko, <i>Oy Pohjolan Liikenne Ab</i>

Elintarviketeollisuusliitto ry

Toimitusjohtaja Jari Elonen, <i>Elonen Oy</i>	Toimitusjohtaja Miska Kuusela, <i>Helsingin Mylly Oy</i>
Toimitusjohtaja Hannu Kottonen, <i>HKScan Oyj</i>	Toimitusjohtaja Leena Laitinen, <i>Oy Snellman Ab</i>
Toimitusjohtaja Antti Orkola, <i>Viking Malt Oy</i>	Toimitusjohtaja Annika Hurme, <i>Valio Oy</i>
Toimitusjohtaja Marina Sabel, <i>Riitan Herkku Oy</i>	Toimitusjohtaja Juha Vanhainen, <i>Apetit Oyj</i>

Energiateollisuus ry

Toimitusjohtaja Antti Jukarainen, <i>HeadPower Oy</i>	Toimitusjohtaja Taisto Lehonmaa, <i>Suomen Energia-Urakointi Oy</i>
Johtaja Timo Karttinen, <i>Fortum Oyj</i>	Toimitusjohtaja Tapani Lihuala, <i>Elenia Oy</i>
Toimitusjohtaja Reijo Kolehmainen, <i>Lappeenrannan Energia Oy</i>	Toimitusjohtaja Pertti Laukkanen, <i>Vantaan Energia Oy</i>
Toimitusjohtaja Perttu Rinta, <i>Suur-Savon Sähkö Oy</i>	Toimitusjohtaja Jorma Korhonen, <i>Pohjois-Karjalan Sähkö Oy</i>
Toimitusjohtaja Stefan Storholm, <i>Oy Herrfors Ab</i>	Toimitusjohtaja Patrick Wackström, <i>Porvoon Energia Oy</i>
Toimitusjohtaja Jarmo Tanhua, <i>Teollisuuden Voima Oyj</i>	Toimitusjohtaja Lauri Virkkunen, <i>Pohjolan Voima Oy</i>

Finanssialan Keskusliitto ry

Toimitusjohtaja Nina Arkilahti, <i>Svenska Handelsbanken Abp</i>	Talusojohtaja Anders Norrena, <i>Svenska Handelsbanken Abp</i>
Yhtiölakimies Kaisa Forsström, <i>Veritas Eläkevakuutus</i>	Talusojohtaja Tommy Sandås, <i>Veritas Eläkevakuutus</i>
Henkilöstöjohtaja Harri Hietaranta, <i>Danske Bank Oyj</i>	Maajohtaja Kenneth Kaarnimo, <i>Danske Bank Oyj</i>
Toimitusjohtaja Antti Kuljukka, <i>Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia</i>	Varatoimitusjohtaja Eero Eriksson, <i>Keskinäinen Vakuutusyht. Fennia</i>
Toimitusjohtaja Pasi Kämäri, <i>Säästöpankkiliitto</i>	Toimitusjohtaja Tommi Rytönen, <i>Nooa Säästöpankki</i>
Varatoimitusjohtaja Olli-Petteri Lehtinen, <i>Nordea-konserni</i>	Varatoimitusjohtaja Topi Manner, <i>Nordea-konserni</i>
Toimitusjohtaja Petri Niemisvirta, <i>Mandatum</i>	CFO Peter Johansson, <i>Sampo Oyj</i>
<i>Henkivakuutusosakeyhtiö</i>	
Talusojohtaja Pekka Pajamo, <i>Keskinäinen</i>	Hallintojohtaja Timo Kaisanlahti, <i>Keskinäinen</i>
<i>työeläkevakuutusyhtiö Varma</i>	<i>työeläkevakuutusyhtiö Varma</i>
Yhtiöryhmän johtaja Jari Sundström, <i>LähiTapiola-ryhmä</i>	Toimitusjohtaja Jukka Kinnunen, <i>LähiTapiola Vahinkovakuutus</i>

Henkilöstöpalveluyritysten Liitto ry

Toimitusjohtaja Mika Kiljunen, <i>StaffPoint Holding Oy</i>	Hallituksen puheenjohtaja Aaron Michelin, <i>Enersense International Oy</i>
Toimitusjohtaja Iikka Lindroos, <i>ManpowerGroup</i>	Talusojohtaja Katja Jaakonsaari, <i>Adecco Finland Oy</i>

Kaupan liitto ry

Toimitusjohtaja Harri Broman, <i>Broman Group Oy</i>	Toimitusjohtaja Helena Pettersson, <i>Oy SCA Hygiene Products Ab</i>
Toimitusjohtaja Catarina Fagerholm, <i>Instru optiikka Oy</i>	Toimitusjohtaja Pasi Kohmo, <i>Silmäasema Fennica Oy</i>
Pääjohtaja Taavi Heikkilä, <i>Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta</i>	Toimitusjohtaja Jouko Vehmas, <i>Kymen Seudun Osuuskauppa</i>
Toimitusjohtaja Mikko Helander, <i>Kesko Oyj</i>	Johtaja Matti Mettälä, <i>Kesko Oyj</i>
Toimitusjohtaja Heikki Häggkvist, <i>Wetteri Yhtiöt Oy</i>	Toimitusjohtaja Tom Terinkoski, <i>Teknotoimi Oy Autokiila</i>
Apteekkari Risto Kanerva, <i>Espoon 1. Tapiolan apteekki</i>	Apteekkari Merja Kahela, <i>Riihimäki 1. Aurinko Apteekki</i>
Toimitusjohtaja Hille Korhonen, <i>Alko Oy</i>	Henkilöstöjohtaja Tytti Bergman, <i>Alko Oy</i>
Toimitusjohtaja Jaana Hertsberg, <i>K-kauppiasliitto ry</i>	Ei nimettyä varajäsentä
Toimitusjohtaja Timo Mänty, <i>Onninen Oy</i>	Toimitusjohtaja Sam G. Nieminen, <i>SGN Group Oy</i>
Toimitusjohtaja Antti Määttä, <i>Osuuskauppa Keskimaa</i>	Henkilöstöjohtaja Leena Olkkonen, <i>Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta</i>

Varsinaiset edustajat

Toimitusjohtaja Aki Ojanen, <i>Aspo Oyj</i>	Toimitusjohtaja Petri Heino, <i>Heinon Tukku Oy</i>
Toimitusjohtaja Juha-Pekka Pöntinen, <i>Starkki Oy Ab</i>	Toimitusjohtaja Eero Hautaniemi, <i>Oriola-KD Oyj</i>
Kauppaneuvos Matti Pörhö, <i>Pörhön Autoliike Oy</i>	Toimitusjohtaja Mikko Servo, <i>Satakunnan Autotalo</i>
Toimitusjohtaja Lauri Sipponen, <i>Lidl Suomi Ky</i>	Hallituksen puheenjohtaja Antti Ruhanen, <i>Bassadone Automotive Nordic Oy</i>
Konsernijohtaja Daniel Ward, <i>Eurokangas Oy</i>	Toimitusjohtaja Timo Kopra, <i>Suomalainen kirjakauppa</i>
Toimitusjohtaja Heikki Väänänen, <i>Tokmanni Oy</i>	Henkilöstöjohtaja Heini Pirttijärvi, <i>Stockmann Oyj Abp</i>

Kemianteollisuus ry

Toimitusjohtaja Erkki Järvinen, <i>Tikkurila Oyj</i>	Konsernijohtaja Paula Salastie, <i>Teknos Oy</i>
Toimitusjohtaja Karri Kaitue, <i>Ekokem Oyj</i>	Toimitusjohtaja Ulf Björkqvist, <i>Cabb Oy</i>
Toimitusjohtaja Antti Korpiemi, <i>Berner Oy</i>	Toimitusjohtaja Ismo Pentti, <i>Borealis Polymers Oy</i>
Toimitusjohtaja Eero Sipilä, <i>Yara Suomi Oy</i>	Hallituksen puheenjohtaja Markku Jokinen, <i>Sievin Jalkine Oy</i>
Toimitusjohtaja Ulf Sjöblom, <i>Oy Forcit Ab</i>	Toimitusjohtaja Thomas Stendahl, <i>Bewi Styrochem Oy</i>
Hallituksen puheenjohtaja Erkki Solja, <i>Kiilto Oy</i>	Toimitusjohtaja Olli Ylihärtilä, <i>Solenis Finland Oy</i>

Kiinteistöyönantajat ry

Toimitusjohtaja Antti-Pekka Aravirta, <i>Kiinteistö- ja ympäristöpalvelut Oy</i>	Ei nimettyä varajäsentä
Toimitusjohtaja Ismo Heikonen, <i>RTK-Palvelu Oy</i>	Ei nimettyä varajäsentä
Toimitusjohtaja Pekka Ojanpää, <i>Lassila & Tikanoja Oyj</i>	Ei nimettyä varajäsentä
Toimitusjohtaja Kalevi Ranta, <i>Rovanapa Oy</i>	Ei nimettyä varajäsentä

Kumiteollisuus ry

Toimitusjohtaja Juha Martikainen, <i>Teknikum Oy</i>	Toimitusjohtaja Jukka Mäki-Lahna, <i>FP-FinnProfiles Oy</i>
--	---

Logistiikkayritysten Liitto ry

Toimitusjohtaja Jouni Sopula, <i>Schenker Oy</i>	Toimitusjohtaja Jari Immonen, <i>Suomen Kaukokiito Oy</i>
--	---

Lääketeollisuus ry

Toimitusjohtaja Päivi Kerkola, <i>Pfizer Oy</i>	Toimitusjohtaja Jyrki Liljeroos, <i>Santen Oy</i>
---	---

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Toimialajohtaja Jouko Heinonen, <i>HOK-Elanto Liiketoiminta Oy</i>	Toimitusjohtaja Kimmo Simberg, <i>Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa</i>
Toimitusjohtaja Juho Jokinen, <i>Hotelli Polaris Oy</i>	Toimitusjohtaja Maria Muinonen, <i>Savenius Oy</i>
Toimitusjohtaja Aki Käyhkö, <i>Scandic Hotels Oy</i>	Toimitusjohtaja Tomi Lantto, <i>Antell-Catering Oy</i>
Ravintoloitsija Jarkko Myllymäki, <i>Zipuli Oy</i>	Toimitusjohtaja Mika Moisander, <i>Beodos Oy</i>
Toimitusjohtaja Jouko Poukkanen, <i>Deltarec Oy</i>	Johtaja Jukka-Pekka Pajunen, <i>Holiday Club Resorts Oy</i>
Toimitusjohtaja Miikka Seppälä, <i>Tampereen Särkänniemi Oy</i>	Hallintojohtaja Niki Matheson, <i>Helsinki-viikon säätiö</i>

Metsäteollisuus ry

Pääjohtaja Kari Jordan, <i>Metsä Group</i>	Toimitusjohtaja Ilkka Hämälä, <i>Metsä Fibre Oy</i>
Chief Financial Officer Seppo Parvi, <i>Stora Enso Oyj</i>	Executive Vice President Kati ter Horst, <i>Stora Enso Oyj</i>
Toimitusjohtaja Jussi Pesonen, <i>UPM-Kymmene Oyj</i>	Johtaja Pirkko Harrela, <i>UPM-Kymmene Oyj</i>
Mill Director Martti Savelainen, <i>Sappi Finland Operations Oy</i>	Toimitusjohtaja Karri Koskela, <i>PDS Smith Packaging Finland Oy</i>
Teollisuusneuvos Jouko Virranniemi, <i>Pölkky Oy</i>	Toimitusjohtaja Ville Kopra, <i>Versowood Oy</i>
Toimitusjohtaja Tomi Yli-Kyyny, <i>Vapo Oy</i>	Toimitusjohtaja Sixten Sunabacka, <i>Tornator Oyj</i>

Muoviteollisuus ry

Toimitusjohtaja Hanna Ristola, <i>Premix Oy</i>	Hallituksen puheenjohtaja Christian Sundberg, <i>Oy Fluorotech Ltd</i>
---	--

Varsinaiset edustajat

Henkilökohtaiset varajäsenet

Palvelualojen työnantajat PALTA ry

Johtaja Mikko Luoma, <i>Caverion Industria Oyy</i>	Hallituksen puheenjohtaja Paavo Aro, <i>Aro Systems Oy</i>
Toimitusjohtaja Heimo Hakkarainen, <i>Varamiespalvelu Group Oy</i>	Toimitusjohtaja Tom Kaisla, <i>Eilakaisla Oy</i>
Toimitusjohtaja Risto Liljeroos, <i>Prizztech Oy</i>	Toimitusjohtaja Veronica Lindholm, <i>Finnkino Oy</i>
Toiminnanjohtaja Vesa Juola, <i>Arkkitehtitoimistojen Liitto ATL</i>	Toimitusjohtaja Mikko Laakso, <i>Gainer Oy</i>
Johtava viestintäkonsultti, partneri Tero Kekki, <i>Viestintä Drum</i>	Liiketoimintajohtaja Simo Rosendahl, <i>Vakka-Suomen Puhelin Oy</i>
Toimitusjohtaja Lauri Kivinen, <i>Yleisradio Oy</i>	Toimitusjohtaja Jukka Leinonen, <i>DNA Oy</i>
Toimitusjohtaja Valdur Laid, <i>TeliaSonera Finland Oyj</i>	Toimitusjohtaja Pauli Uusi-Kilponen, <i>Aina Group Oyj</i>
Toimitusjohtaja Pekka Salokangas, <i>Relacom Finland Oy</i>	Toimitusjohtaja Juha Luusua, <i>Eltel Networks Oy</i>
Konsernijohtaja Heikki Malinen, <i>Posti Group Oyj</i>	Johtaja Jukka Rosenberg, <i>Posti Oy</i>
Toimitusjohtaja Juha Murtopuro, <i>Turvatiimi Oyj</i>	Toimitusjohtaja Tauno Maksniemi, <i>G4S Finland</i>
Toimitusjohtaja Jarmo Nuora, <i>Rengasnuora Oy</i>	Toimitusjohtaja Alexej von Bagh, <i>Vianor Holding Oy</i>
Toimitusjohtaja Kirsi Paakkari, <i>SMT Oy</i>	Hallituksen puheenjohtaja Erkki K. Mäkinen, <i>Vammalan Tilitoimisto Oy</i>
Toimitusjohtaja Kari Savolainen, <i>Finavia Oyj</i>	Hallintojohtaja Jorma Tolonen, <i>Suomen metsäkeskus</i>
Toimitusjohtaja Pekka Vauramo, <i>Finnair Oyj</i>	Managing Director Veijo Karosvuo, <i>Aviator Finland Oy</i>
Toimitusjohtaja Mika Vihervuori, <i>Anvia Oyj</i>	Toimitusjohtaja Veli-Matti Mattila, <i>Elisa Oyj</i>
CEO & Chairman Bengt Westerholm, <i>Oy Beweship Ab</i>	Toimitusjohtaja Pekka Stenqvist, <i>DHL Freight (Finland) Oy</i>

Puusepänteollisuus

Hallituksen puheenjohtaja Heikki Martela, <i>Martela Oyj</i>	Toimitusjohtaja Maija Jussila-Savo, <i>Oy Juho Jussila</i>
--	--

Rakennusteollisuus RT ry

Toimitusjohtaja Mika Airaksela, <i>Rakennusliike Reponen Oy</i>	Varatoimitusjohtaja Hannu Anttonen, <i>Jatke Uusimaa Oy</i>
Toimitusjohtaja Per Fjäder, <i>Fjäder-Group Oy</i>	Toimitusjohtaja Mikael Tallqvist, <i>Ab Tallqvist Infra Oy</i>
Toimitusjohtaja Ville Hälinen, <i>LVI-Aitta Oy</i>	Toimitusjohtaja Heikki Pesu, <i>Are Oy</i>
Toimitusjohtaja Jari Jussila, <i>Triasole Pinnoitus Oy</i>	Toimitusjohtaja Tommi Romanoff, <i>Parketti Romanoff Oy</i>
Varatoimitusjohtaja Tero Kiviniemi, <i>YIT Oy</i>	Hallituksen puheenjohtaja Esa Kiiveri, <i>Rakennustoimisto Arkta Oy</i>
Teollisuusneuvos Hannu Löytönen, <i>Betsset Oy</i>	Toimitusjohtaja Lauri Kivekäs, <i>Rudus Oy</i>
Toimitusjohtaja Seppo Saarelainen, <i>Betonimestarit Oy</i>	Toimitusjohtaja Kalervo Matikainen, <i>Finnsementti Oy</i>
Aluejohtaja Olli-Pekka Teerijoki, <i>Rakennusosakeyhtiö Hartela</i>	Konsernijohtaja Juha Metsälä, <i>Pohjola-Rakennus Oy</i>
Toimitusjohtaja Jarmo Yletyinen, <i>Terramare Oy</i>	Toimitusjohtaja Pekka Piirala, <i>Paupek Oy</i>

Satamaoperaattorit ry

Toimitusjohtaja Henri Kuitunen, <i>Steveco Oy</i>	Toimitusjohtaja Markku Mäkipere, <i>Stevena Oy</i>
---	--

Sivistystyönantajat ry

Hallintojohtaja Esa Hämäläinen, <i>Helsingin yliopisto</i>	Henkilöstöjohtaja Kira Ukkonen, <i>Helsingin yliopisto</i>
Rehtori Timo Karkola, <i>Ami-Säätiö, Amiedu</i>	Vararehtori Jukka Niiranen, <i>Suomalaisen Yhteiskoulun Osakeyhtiö</i>
Rehtori Gun Marit Nieminen, <i>Haaga Instituutti -säätiö</i>	Johtaja Tarja Mänty, <i>Ammattiopisto Luovi</i>
Rehtori Suvi Ronkainen, <i>Vaasan yliopisto</i>	Henkilöstöjohtaja Jouni Kekäle, <i>Itä-Suomen yliopisto</i>
Rehtori Liisa Stjernberg, <i>Lauttasaaren Musiikkiopisto</i>	Toimitusjohtaja Anna Bertills, <i>Folkhälsan Utbildning Ab</i>
Rehtori Henrik Wolff, <i>Yrkeshögskolan Arcada Ab</i>	Rehtori Teemu Kokko, <i>Haaga-Helia ammattikorkeakoulu Oy</i>

Sosiaalialan Työnantajaliitto ry

Toimitusjohtaja Marja Aarnio-Isohanni, <i>Esperi Care Oy</i>	Viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtaja Lauri Korkeaoja, <i>Attendo Oy</i>
Toiminnanjohtaja Virpi Dufva, <i>Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry</i>	Toimitusjohtaja Reijo Moilanen, <i>Nuorten ystävät -palvelut Oy</i>
Johtaja Aarne Kiviniemi, <i>Sininauhaliitto</i>	Toimitusjohtaja Ilkka Repo, <i>Allergia- ja Astmaliitto ry</i>
Toimitusjohtaja Petri Pitkäranta, <i>Hoivakoti Mikeva Oy</i>	Toimitusjohtaja Leena Munter-Ollus, <i>Mainio Vire Oy</i>

Teknokemian Yhdistys ry

Toimitusjohtaja Marko Saikkonen, <i>Oy Transmeri Logistics Ab</i>	Liiketoimintajohtaja Jussi Armanto, <i>Berner Oy</i>
---	--

Varsinaiset edustajat

Teknolohiateollisuus ry

Toimitusjohtaja Heikki Allonen, <i>Patria Oyj</i>	Toimitusjohtaja Kalle Isotalo, <i>Antti-Teollisuus Oy</i>
Toimitusjohtaja Kjell Forsén, <i>Vaisala Oyj</i>	Toimitusjohtaja Kiuru Schalin, <i>Oy Lautex Ab</i>
Toimitusjohtaja Pekka Frantti, <i>GS-Hydro Oy</i>	Toimitusjohtaja Leena-Mari Lähteenmaa, <i>CGI Suomi Oy</i>
Toimitusjohtaja Ingmar Haga, <i>Agnico-Eagle Finland Oy</i>	Toimitusjohtaja Panu Routila, <i>Konecranes Oyj</i>
Hallituksen puheenjohtaja Mika Halttunen, <i>Halton Oy</i>	Hallituksen puheenjohtaja Päivi Leiwo, <i>Oilon Oy</i>
Toimitusjohtaja Pekka Heikonen, <i>Pemamek Oy</i>	Toimitusjohtaja Antti Ranta, <i>Konepaja Antti Ranta Oy</i>
Toimitusjohtaja Tauno Heinola, <i>ABB Oy</i>	Maajohtaja Tommi Uitto, <i>Nokia Solutions and Networks Oy</i>
Hallituksen puheenjohtaja Antti Herlin, <i>KONE Oyj</i>	Toimitusjohtaja Satu Kivelä, <i>Cross Wrap Oy</i>
Toimitusjohtaja Pekka Horo, <i>Microsoft Oy</i>	Toimitusjohtaja Pertti Korhonen, <i>Outotec Oyj</i>
Toimitusjohtaja Jukka Hyryläinen, <i>KATKO Oy</i>	Toimitusjohtaja Asko Kallonen, <i>Helvar Oy Ab</i>
Toimitusjohtaja Matti Kähkönen, <i>Metso Oyj</i>	Toimitusjohtaja Hanna Halme, <i>Wallac Oy</i>
Toimitusjohtaja Vesa Laisi, <i>Vacon Oyj</i>	Konsernijohtaja Jaakko Eskola, <i>Wärtsilä Oyj Abp</i>
Hallituksen puheenjohtaja Liisa Leino, <i>Leino Group Oy</i>	Hallituksen puheenjohtaja Jari Ollila, <i>Purso Oy</i>
Toimitusjohtaja Pertti Lemettinen, <i>Levvyöyrä Oy</i>	Konsernijohtaja Risto Salo, <i>Hollming Oy</i>
Toimitusjohtaja Markku Moilanen, <i>Ramboll Finland Oy</i>	Toimitusjohtaja Tuomo Haukkovaara, <i>Oy IMB Finland Ab</i>
Toimitusjohtaja Eero Mäkinen, <i>Trafomic Oy</i>	Toimitusjohtaja Ralf Sohlström, <i>Reka Kaapeli Oy</i>
Hallituksen puheenjohtaja Pauli Nurminen, <i>Hellmanin Konepaja Oy</i>	Hallituksen puheenjohtaja Hannu Vaajoensuu, <i>Basware Oyj</i>
Toimitusjohtaja Juha Näkki, <i>Etteplan Oyj</i>	Hallituksen puheenjohtaja Jorma Nokkala, <i>Nokka-Yhtiöt Oy</i>
Hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi, <i>Oras Oy</i>	Toimitusjohtaja Pasi Tolppanen, <i>Pöyry Finland Oy</i>
Toimitusjohtaja Jorma Paturi, <i>Meka Pro Oy</i>	Hallituksen puheenjohtaja Erkki Kaijasilta, <i>T-Drill Oy</i>
Toimitusjohtaja Tuomas Pere, <i>Pintos Oy</i>	Hallituksen puheenjohtaja JT Bergqvist, <i>Huurre Finland Oy</i>
Toimitusjohtaja Timo Salli, <i>Katsa Oy</i>	Toimitusjohtaja Pekka Kallio, <i>RKT Works Oy</i>
Hallituksen puheenjohtaja Risto Siilasmaa, <i>Nokia Oy</i>	Toimitusjohtaja Jarmo Herronen, <i>Boliden Kokkola Oy</i>
Toimitusjohtaja Timo Suistio, <i>BMH Technology Oy</i>	Toimitusjohtaja Hans Sohlström, <i>Ahlström Capital Oy</i>
Hallituksen puheenjohtaja Antti Zitting, <i>Sacotec Components Oy</i>	Toimitusjohtaja Antti Ala-Talkkari, <i>Veljekset Ala-Talkkari Oy</i>

Tekstiili- ja lasialojen liitto TL ry

Hallituksen puheenjohtaja Jouko Salakka, <i>Familon Oy</i>	Toimitusjohtaja Rami Tähtinen, <i>Pilkington Automotive Finland Oy</i>
--	--

Terveyspalvelualan Liitto ry

Toimitusjohtaja Martin Forss, <i>Oral Hammaslääkärit Oyj</i>	Toimitusjohtaja Laura Raitio, <i>Diacor terveyspalvelut Oy</i>
Varatoimitusjohtaja Mika Pekkonen, <i>Kuntoutumis- ja liikuntasäätiö Peurunka</i>	Toimitusjohtaja Kari Kallio, <i>Validia Kuntoutus Helsinki</i>

Viestinnän Keskusliitto ry

Konsernijohtaja Alexander Lindholm, <i>Otava Oy</i>	Toimitusjohtaja Pekka Harju, <i>Otavamedia Oy</i>
Toimitusjohtaja Matti Korkiatupa, <i>Ilkka-Yhtymä Oyj</i>	Toimitusjohtaja Juha Blomster, <i>A-lehdet Oy</i>

Yleinen Teollisuusliitto ry

Toimitusjohtaja Juha Laurio, <i>Lindström Oy</i>	Hallituksen puheenjohtaja Jarmo Räsänen, <i>Olavi Räsänen Oy</i>
--	--

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki

Puhelin 09 420 20

ek@ek.fi

www.ek.fi

@Elinkeinoelama

Julkaisun toimitus:

Teemu Lindfors

Ulkoasu:

Arja Nyholm | JUMO OY

Maaliskuu 2017

